

FELVIDÉKI HIRADÓ

POLITIKAI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona
Egy szám ára 20 fillér

Lapunk számára hirdetések minden bel- és külföldi hirdetési iroda elfogad.

Nyitltér sora 40 fillér

A F. M. K. E. közgyűléséből merített tanulságok.

Az elnöki megnyitó, de az ezzel kapcsolatos többi beszéd is széles alapokra fektetett ismertetést nyújtott a tót nemzetiségi kérdésről. Feltűnő talán, hogy magyar kultúregyesület ilyen kiválóan fontos politikai kérdés fejtegetésébe bocsátkozott? Nem. Nem lehet feltűnő, mert a F. M. K. E. törekvése mélyen belevág a nemzetiségi aspirációk törekvésébe azáltal, hogy a magyar kultúra létjogának a magyar határokig leendő egyedüli elismertetéseért és biztosításáért fáradozik és azért nem, mert akár a történelmi múlt, akár az állami élet jövőendő biztosításának szempontjából elvitatlanul jogos törekvés a nemzetiségi részekről állandó támadásban részesítetnek és így többé-kevésbé állandó háborút is provokál. Továbbá a kihívó fél, nem a magyar társadalom lévén — amely elvégre csak legtermészetesebb jogaival él — annak következményei sem a magyar társadalomra háritandók akkor, amikor a harc a politika mezejére tér. A F. M. K. E. legszigoribban vett kulturtörekvései is olyan közvetlenül ütköznek bele a tót nemzetiségi által kívánt hasonlóan önálló „nemzeti művelődési politikába“, hogy itt a két ellenáramlat összeütközése, még a legszigoribb társadalmi korlátok között is, más téren, mint a politika terén, el sem képzelhető.

Ennyit a nemzetiségi kérdés fölvetésének magyarázatául.

Az elnöki megnyitó lényegéből azonban olyan tanulságokat szűrünk le, amelyek új világlátásba nem helyezik ugyan a nemzetiségi mozgalmak általános képét, egyes részleteiben

azonban elég élénken domborítják ki a lehetőségeket ezek ellensúlyozására vagy megszüntetésére.

Tudtuk például, hogy a tót nemzetiségi párt leghatalmasabb izgató és hódító eszköze a pénz. Hogy bankok, fiókok alapításával s a kínált és nem kínált kölcsönökkel köti le a megszorult vagy könnyelműbb elemeket, hogy ezzel elősegíti a földéhes tót parasztnépek törekvését, mely a földesurak birtokaira vágyik, hogy támogatják a tót nemzetiségi ipart, kereskedelmet és igyekezzenek tönkretenni a hasonló magyar intézményeket s hogy mindezzel végeredményképpen az egész tótoklakta vidék anyagi és lelki megvásárlását célozzák. Mindezt tudtuk és tudtuk azt is, hogy itt tenni kellene valamit, még pedig sürgősen, elodázhatatlanul, amíg nem késő; addig, míg a cseh-tót pénz lábaink alól a talajt nem huzza ki egészen, mert jöhet idő, amikor a ma még rendelkezésre álló eszközeink elégtelenségén fogjuk tapasztalni, hogy immár késő van. És ezzel kapcsolatban gondoltunk az állam segítő kezére. Állam által segélyezett magyar kézen levő ipar és kereskedelmi vállalatokra, pénzintézetekre stb. És gondoltunk végre a szabad, magánkézen levő nagy magyar tőkékre is, de csak így óvatosan, nehogy osztozkodni vágyó felforgatóknak tartasunk. És most az elnöki beszéd tartalmából kicsillant ez a megoldási módozat. Nem részleteztetett ugyan, de mert — habár pillanatokra is — szőnyegre került, a vizsgálódó nem ott látta azt akkor is, amikor az utána következő tárgyak eltakarták is és gondolkodóba ejtette a szemlélődőt a kérdés fölött, hogy is lenne csak akkor, ha a ma részben idegenben

heverő nagy magyar tőkék itt a nemzetiségi vidékeken keresnének elhelyezést? Ha az a tekintélyes vagyon, amely ma idegen tőzsérek és kalmárok fiókjában alig hoz egyebet tulajdonosának, mint azt a keletieses kényelmes hitet, hogy vagyona többé-kevésbé biztos helyen van, ha ez a holt tőke egyszer megelevenednék és itt kereskedelmi és iparvállalatokban, újonnan alakított pénzintézetekben, szóval olyan intézményekben keresné érvényesülését, amelyek a nép egész széles rétegeinek lekötése mellett azokra befolyását is a legközvetlenebbül biztosíthatnák, vajjon hogyan is lenne akkor? Kellene-e vajjon akkor is gondolni arra, hogy olyan vállalkozók gyárát támogassuk magyar pénzen, akik idegenből jöve, idegen érzésűek és gondolkodásuk mellett „nemzeti“ munkára sem nem képesek, sem nem alkalmosak?

A kérdésnek ez oldala megvilágítása mellett, a nemzetiségi mozgalmak egyéb agitációs módjának ellensúlyozása már csak másodrendű. Az általalakulófélben levő korszellem, a népnek életérdekei, de különleges vidéki viszonyaink is e téren annak fogják biztosítani a jövőt, aki a jól megosztott anyagi érdekek szemmel tartásának elvét írja zászlájára úgy, hogy annak háttérben a szellemi célok is érvényesüljenek.

Hogy miképpen gyógyítsuk ki a nemzetiségiéket az ellentétes eszközök felhasználásának mai szokásából, arra kár az időt is vesztegetni. Hogy táborukban megférnek ma a protestánsok és a klerikálisok, hogy együtt működnek a szocialisták és demokraták az arisztokratáknak tekintett nagyságokkal, mindez helyi jelenség, a vidék lelkivilágához, a nép pillá-

Turóczi Hitelbank R.-T. Turóczi-szentmárton.
Az Osztrák-Magyar Bank mellékhelye.

Alaptőke 400000 korona. Tartalékok 40000 korona.

Kirendeltsége: Szucsányban.

A Fonciere Pesti Biztosító Társaság főügynöksége
Arva és Turóczi megye részére.

Üzletkőr: Takarékbetétek könyvecskére és folyószámlára, váltók leszámítolása, jelzálogkölcsönök, ércpénzek, értékpapírok, külföldi váltók vétele és eladása, hitellevelek kiállítására az összes bel- és külföldi piacra. Tőzsdei megbízások keresztülvitele.

natnyi szükségéhez jól alkalmazott kortesfogás csupán, de semmiestre sem olyan káros jelenség, amelyből a benső bomlásra következtetni lehessen.

És akkor csak megdöbbenőbb az az igazság, amit az elnöki jelentés is hangsúlyozott, hogy a nemzetiségi mozgalmak nagy arányával szemben a magyar társadalom szinte egyetlen szerve: a F. M. K. E. alig volna képes az ellensúlyozó munkára is, világosabban szólva: más méreteiben és mai eszközeinek birtokában alig volna létjogosultsága is, ha nem táplálna bennünket a remény, hogy jön majd idő, amikor minden magyar, szegény és gazdag a F. M. K. E. által fenntartott eszmék tüzeinek melegénél keresni fogja az alkalmat, hogy annak szolgálatában valamit tegyen.

És mi még hozzá tesszük, hogy az eredmény és siker akkor lesz biztosítva igazán, amikor ez az egész magyar tábora a fentebb vázolt nemzetgazdasági elvek szerint kezdi meg öntudatos munkáját.

Adja Isten, hogy minnél előbb és úgy legyen.

A F. M. K. E. közgyűlése.

A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesületet, XXVIII. évi rendes közgyűlést alkalmából a kurucok dícsőmulta városa, Érsekújvár látta vendégül. Az a végtelen egyszerűség, mellyel ez a város nagy és magasztos hivatását átrzi, az eléggé meg nem becsülhető buzgótság, mellyel a F. M. K. E. ügyét felkarolta, már a külsőségekben is oly impo-

zánisan nyilvánult meg, melyből joggal következtethetünk, hogy a lakosság ereiben még ezidőszert is a nagy ösök vére foly, azoké az ösöké, kiknek hazájuk és nemzetük iránt táplált odaadó szeretete ragyogó betűkkel vagyon felírva a történelem lapjain.

Az utcák, a város nagytere, hol Ocskay brigadéros vére folyt, valósággal zászlódiszben uszott s minden épületről virág koszöntötte az érkezőt s a város intelligenciája magyar vendégszeretetével fogadott mindenkit, kit az egyesület magasztos ünnepe hozott a város falai közé.

Miklósa Aladár a város érdemes és tevékeny polgármestere, a rendezőség élén ott volt mindenütt, hol a jelenléti szükségességnek mutatkozott s nyájás szeretettel maga kalauzolt mindenkit, a ki bármely ügyben hozzá fordult.

Tény az, hogy az érsekújvári napok feledhetetlen emlékeket hagytak hátra mind azok lelkeiben, kik a lefolyt közgyűlés alkalmával a nagymult város vendéglátását igénybe venni szerencsések lehettek.

Vármegyénkben, viszonzásul az érsekújváriaknak a ruttkai közgyűlésen való tömeges részvételért, tizennégyen rándultak le az érsekújvári közgyűlésre. Alispánunk, mint a törzsi választmány elnökének felkérésére *Jusch Ferencz* volt főispánunk, továbbá *Akan-tisz Ödön* arvaszáki ülnök, *Boldis Dezső* dr. segéd tanfelügyelő, *Boldizsár Boldizsár* lapunk helyettes szerkesztője, *Dugovich Titrs* szerkesztő, *Gáffor Dezső* szolgabíró, *Honézi Sándor* járási számvevő, *Jezsenszky János* vasuti hivatalnok, *Józsa Mihály* polgáriiskolai tanár, *Martinszek Károly* arvaszáki jegyző, *Wunder József* iskolai igazgató, *Záborszky Nándor* szolgabíró és *Záthureczky Miklós* dr. megyei aljegyző.

A közgyűlés lefolyásáról a következőket jelenthetjük:

Az ország minden részéről érkező vendégeket a vasuti állomáson *Mikloska* Aladár

polgármester, továbbá a rendezőbizottság lelkes csapata fogadta, akik gondoskodtak az érkezők elszállásolásáról, gondoskodtak arról, hogy a város vendége valahogy hiányt ne szenvedjen.

Különösen nagy díszszel fogadták *Crausz* Istvánt Nyitra vármegyei lelkes főispánját, ki miután *Desseuffy* Emil gróf, az egyesület elnöke betegsége miatt távol maradni kényszerült, az elnöki tisztet volt betöltendő.

Augusztus 23-án este 6 órakor a város-háza tanácstermébe gyűlték össze az igazgatóválasztmány tagjai s *Gyűrky Géza* ügyvezető elnök vezetése mellett nagy figyelem közt vitatták meg a másnapi közgyűlésen tárgyalás alá kerülő összes ügyeket s majdnem egyhangulag hozzájárultak a főtíkárá által beterjesztett határozati javaslatokhoz.

Az igazgató választmány ülése után „Az arany orosz lány” szálló nagy éttermében gyűlték össze a vendégek s kedélyesen elbeszélgetve, együtt maradtak a késő éjjeli órákig.

Szerdán reggel kilencz óraker isteni tisztelőt nyitotta meg az ünnepségek sorát, melyet az érsekújvári apátlébanos celebrálta a város történelmi nevezetességtű régi templomában.

Megható jelenet volt, midőn a szent mise bevégetével, a környékről beseregelt földmivések serege, magyaros szívből jött áhitattal rázendítette a Himnust. Igen sok embernek könnyet esalt ez a jelenet szemébe!

Az isteni tisztelőt után, a főgimnázium igazgatójának kalauzolása mellett, a város nagy áldozatkészségéről tanuskodó új főgimnáziumi épületet tekintették meg a vendégek. Ennek befejezte után pedig bevonultak a felkészített tornacsarnokba, melyet jóval a közgyűlés kezdete előtt zsufóiasig töltött meg az érdeklődő közönség.

Az ülőhelyeket a város szépséges hölgyei s az egyesület notabilitásai foglalták el, míg hátrább szinte szorongva állt az a publikum,

T Á R C A.

Zsuzsika.

Irtá: Pásztor József.

Tilda kisasszony az udvar végén lakott, abban a kis szűrke házban, mely a ráboruló akáclobok és az oldalát befutó vadszőlő levelek között egészen elveszett.

Egy tiszta kis szöglet volt az, a hol nem történni semmi, a hol az élet folyik, mint egy csendes, nyugodt, tiszta vízi patak, melynek sima tükre még egy ráhulló levél sem zavarja meg.

Tilda kisasszony valami kis örökségből élt s ez teljesen elég lett volna neki, de azért folytonosan szoroskodott valamivel. Apró kézimunkákat csinált, melyek olyan lassan épültek fel a piei cérna szemekéből, mint a korallak a tenger fenekén.

Vendéget nem fogadott, de egy korabeli asszony járt hozzá elég sürtn, a ki gyermekkori barátinéhoz volt Tilda kisasszonynak, de minden tekintetben ellentéte. Dus feketehaju, erős, középtermű asszony volt, arcán szigorú tudatosság, de egy kevés ridegség ült s a hangjában is volt valami parancsoló érdekesség.

Rendesen estéknél jött.

Egyik este megint ott ültek a kis ház tornácán. Tilda kisasszony a horgolása fölé hajolt, Márta, a vendég, egy nagy karoszekében ült. Egy darabig egyikük sem szólt egy szót sem. Tilda néha felvetette Mártára a szemét s Márta szeméi találkoztak a Tildáéval. Így társalogtak nagyon sokszor. Mindketten érezték, hogy jó egymás mellett lenniök, maguk sem tudták, hogy miért.

Hallgattak egy darabig. Az udvaron csendesedett minden. A kis tornácra ráborult az esthomály.

Tilda halkan, mintha félne attól, a mit mondani akar, megszólalt:

— Márta. Ma öt éve . . . tudod-e?

— Hogy Zsuzsika elszökött, hogy csufult itt hagytott.

Tilda hirtelen szeliden lehajította a fejét s halk hangon folytatta:

— Ot éve, hogy elment . . . Ki tudja, hogy merre jár?

— Bizonyosan jó helyeken. Rossz vére volt annak a leánynak.

— Ne légy olyan szigorú, a szive vitte el. Márta idegesen mozdult meg a székében. Halk sóhaj futott végig az udvar fölött, a levelek rezegtek. Tilda szelid hangon folytatta:

— Semmit, semmit sem hallottunk azóta róla.

— Jobb is — felelte Márta komoran.

Tilda ábrándozva folytatta:

— Mégis másként volt, mikor Zsuzsika velem volt . . .

Mennyien jöttek . . . A szép vasárnap délutánok. És Kelemen ur is jött. Ő is jött . . . Elmult egyszerre, a mint ő elment . . . Vajjon együtt maradtak-e? Vagy mi lett Kelemen urból?

Ezt a két utolsó szót félénken, lágyan ejtette ki.

Márta egy szót sem szólt, csak komoran a földre nézett.

— Nagyon szerethette Zsuzsikát — folytatta halkan Tilda.

Márta felugrott s hevesen felkiáltott:

— Mit akarsz? Hagyj békében! . . .

Megvillant a szeme, ahogy izgatottan folytatta:

— Gyűlöltöm Zsuzsikát. Érted. Soha nem bocsájtom meg neki, hogy . . . hogy itt hagytott téged, téged, szó nélkül.

Tilda melegen nézett Mártára, közelédtől hozzá s kérőleg szólt meg:

— Ne haragudj Márta, azt az időt nem felejttem el. Azután Zsuzsika mégis csak az unokahugom volt.

mely igaz lelkesedéssel viseli szívén a kulturegyesület fenséges és magasztos érdekeit.

Pontban 11 órakor Crausz István főispán vezetésével a közönség szünni nem akaró éljenzése közt lépett be az elnökség a tornacsarnokba; mihelyt a publikum e lelkes tüntetése elült, a főispán nyomban megnyitotta a közgyűlést s igaz magyaros léleköt áthatottan vázolta azokat a veszedelmeket, melyeket a nemzetiségi mozgalmak mi reánk nézve magukban rejtenek.

A beszéd tartalmát főbb vonásokban itt adjuk.

— Mindenek előtt kifejezést ad afeletti sajnálatának, hogy az egyesület nagyérdemű elnöke betegsége miatt a közgyűlésen meg nem jelenhetett. Sajnálja ezt annál is inkább, mert míg ő, ismerve az egyesület kebelében felmerült összes kérdéseket, mindent felülül kulturprogrammot adott volna a folyó évre, addig a szónok, ezen ismeretek hiányában, inkább csak saját vármegyéjére váró feladatok megrajzolásával foglalkozhatik.

Mint vezető szerepeket betöltő tisztviselőnek igen sok alkalma volt megismerni a nemzetiségi törekvések veszedelmeit s épp azért öndicsékvés nélkül mondhatja, hogy minden időn át legszentebb feladatának ismerte eme törekvések visszaszorítását. Csak a közelmúltban is történtek kísérletek, melyek bizonyos fokig a megalkuvás hasznos, de dicsőtelen lehetőségét célozták, de ő és a vármegye, hasonló gondolkozásu intelligenciája repudálta minden ily értelmű közeledést. *Mert a hazafiságban nem ismer semmi megalkuvást, a hazafiságban nem ismer fokozatokat, ez egy és oszthatlan érzés, mely törekvéseiben csak affélő a nagy feladat felé gravitálhat, mely végeredményében az egységes nagy Magyarországot, az egységes nemzeti állam kiépítését célozza.* (Szünni nem akaró lelkes éljenzés.)

Mereven kell ragaszkodnunk ehhez a tételhez, mint dogmához s minden erőnkkel azon kell lennünk, hogy megvédjük a magyar

nyelv jogait, minden jogosulatlan nemzetiségi aspirációval szemben. Résen kell lennünk minden időben, mert a nemzetiségek éppen nem válogatók azoknak az eszközöknek megválasztásában, melyeket törekvéseik propagálására célhoz vezetők tartanak. Valóságos vegyes kereskedést tartanak fenn ezekből az eszközökből.

Befészkelik magukat az egyházi és községi testületekbe s alattomos eszközökkel egyenlenséget, békétlenséget támasztanak ott, hol azelőtt testvéries együttérzés és szeretet hanolt. Egyik helyen izgatnak a kath. egyház érdekei mellett, másutt, ha érdeklik így kívánja, a protestánsokat heccelik a katolikusok ellen. Izgatnak a falusi kormárosok ellen s maguk tömegesen kéri az italmérsi engedélyeket. Ha más nem használ, a szocializmus olaját is árulgatják, jó lehet általánosan tudott dolog, hogy ők eme törekvésekkel egyet nem értenek. (Általános helyeslés.)

Legujabban és pedig igen nagy és veszedelmes mértékben, pénzintézetek alapítására adták fejüket. Ma már igen tekintélyes tőke szolgálja a nemzetiségi törekvéseket úgy annyira, hogy az e téren elért eredményeket alig leszünk képesek ellensúlyozni, annál is inkább, mert sajnos, a magyar pénzintézetekből hiányzik a magyar eszmék iránti lelkesedés. Hasonlóképpen vagyunk a parcellázás terén is. A nemzetiségek hirdetik, hogy ime a nép javán dolgozunk s eközben busás nyereségeket tesznek zsebre, melyet jelszavas politikával zsaroltak ki a szegény elbollandított nép keresményeiből. (Általános helyeslés. Igaz! Ugy van!)

Nagy bajunk nekünk, hogy a nemzetiségi öntudatos szervezettel szemben ami szervezkedéstink nagyon szagatott és elégtelen. Egyetlen intézményünk a F. M. K. E., mely széles kiterjedésnél fogva hivatva van a nemzetiségi törekvések megfigyelésére, a nép felvilágosítására s azon bajok orvoslására, melyek a nemzetiségi izgatások nyomában

fakadnak. Igaz magyaros szívből üdvözlí tehát az egyesületet s az egyesületnek Érszekujárt megjelent hazafias tagjait. (Általános éljenzés.)

A nagyhátásu beszéd után dr. Gyűrky Géza th. elnök, ügyvezető alelnök részletesen beszámol az egyesület mult évi tevékenységéről. Megállapítja, hogy az elnökség fenartotta és fejlesztette az egyesület intézményeit, megerősítette vagyoni viszonyait, a háztartásban rendet és konszolidált állapotokat teremtet. Munkásságának gyakorlati eredményéről kisdedová, könyvtárai, analfabéta tanfolyamai, ifjusági és daloskörei, istentisztelet fokozatos magyarosodása és más a magyar nyelv és hazafias szellem terjesztése érdekében tett intézkedései tanuskodnak. 28 éves fennállása alatt az egyesületnek sokat kellett megküzdnie az elfoglaltsággal és nem ritkán még rosszakarattal is. Ugyünk igaz barátainak az egyesület jövőjébe vetett hitét azonban mindez nem tudta megingatni, ső ellenkezőleg, újabb barátokat és lelkes hivatott szerzettünk azok között, akik alapos tájékozódást szereztek működésünkről. Ennek bizonyága az a 177.000 koronás alapítvány, amelyet az elhunyt Repesik János nyug. tanfelügyelőtől örököltünk. Megépl. nemskára a nyitrai kulturpalota is, melyet a vallás- és közoktatásügyi miniszter 300.000 korona költséggel épít egyesületünknek.

Az éljenzés elhangzása után Clair Vilmos főtitkár előadása alapján tárgyalták az évi jelentést, mely megállapítja, hogy az egyesületnek az összes közművelődési egyesületek közül a legtöbb látható intézménye van. Fentart 34 óvodát, 157 könyvtárt és más közművelődési intézmények egész sorozatát évi 84.000 korona költséggel. Huszonnyolc év alatti az egyesület másfél milliót fordított magyar közművelődési célokra. Egész vagyona 330.000 korona.

A közgyűlés az évi jelentést egyhanglag tudomásul vette és elhatározta, hogy a kormánytól hat óvó személyi költségeinek átvé-

— Én elfelejttem — felelte Márta idegesen s lassan felszedte a kézimunkáját az asztalról, összecsomagolta s megbékélt hangon mondta:

— Haza megyek.
— Már elmég?
— Késő este van?
— Az urad?
— Azóta otthon van, egész nap a tanyán volt.
— Hogy megy dolgozok?
— Jól, jól, semmi különös... Őszi birkanyrás és egyéb dolgok.

Atkarolták, megcsókolták egymást s Márta alakja eltűnt az éjszakában.

*

Egyik este beállított Márta Tildához. A tornácban találkoztak. Tilda arca ragyogott. Márta csodálkozva nézett reá. Tilda alig tudott szóhoz jutni, csak szorongatta a Márta kezét és az izgatottságtól remegő hangon ismételtette:

— Márta... Márta.
— Mi történt, mi bajod? — kérdezte Márta.

Tilda majdnem fuldokolva mondta:

— Zsuzsika, Zsuzsika...
— Nos, nos?
— Ithon van, nálam...

Márta egész testén reszketés futott végig. Egy pillanatra szótlannul néztek egymásra. Tilda azután nyugodtabban folytatta:

Néhány órával ezelőtt érkezett meg. Nagyon fáradt volt, most alszik.

Mindketten csendesen benyitottak a szobába. A szoba tiszta, egyszerű, puritán rendje teljesen fel volt forgatva. Valami finom illat is terjengett a szobában. Szerteszét, széken, asztalon a kis állótkőr oszlopain ruhadarabok lógtak, az asztalon nyitott dobozok, apró asszonyi dolgok, fésűk, s más apróságok heverték. Zsuzsika pedig mélyen aludt, a hulltűgönnyel bevont fehér ágyon. Az ajkait egy picit édesen felnyitotta, lassan lélegzett, az egyik karja kieszott a takaró alól s bágyadtan hullott az ágy szélére.

A két nő megállott az ágy előtt s visszafordított lélegzettel néztek a Zsuzsika arcát, mintha valami nagy káprázatos fényességet bámulnának.

Tilda leereszkedett az ágy előtt álló székre, fejét odaérintette a Zsuzsika párnájához; szelid lelkesültséggel susogta:

— Édes kis királynőm... hát megint itt vagy... itt is maradsz... megint eljönnek az aranyos napok, vesztünk egy zongorát is... hogy foglak ápolni, a te szép

arcodat... Csak aludj, aludj, pihend ki magad.

Felocsudott s félénken nézett a Márta arcára, a ki szótlannul állott az ágy előtt.

— Ugy-e, még szebb lett? — kérdezte Tilda Mártától.

Márta hirtelen elfordította a fejét.

Tilda tovább susogta:

— Már nem szereti Kelemen urat. O nem is jött vele.

Márta felültötte a fejét. A szeme szikrázott.

Tilda azután csendesen, susogva elmondta, hogy bejárták fél Európát, Zsuzsika énekel mindenféle hangversenyeken, Kelemen ur zongorázott és es... Zsuzsika meguntta Kelemen urat. Hazavágyott.

Márta felugrott s az ablakhoz lépett. Sokáig nézett kifelé, a nedvesség futotta el a szemét. Azután lassan odalépett Tildához, szinte félénken kérdezte:

— És Kelemen... Kelemen... hogy van?

Tilda leültötte a szemeit s halkan, remegve válaszolt:

— Nem tudom... Zsuzsika majd elmondja.

— Eljön még ide?

— Nem tudom... Azt hiszem. Bizonyo-

telét kéri, elsősorban a radványi óvó államosítást, hogy így a felszabadult tőkétek óvodák és iskolák mellett napközi otthonok létesítésére fordíttassa. A 200 kor. Thuróczy Vilmos jutalomdíjat a közgyűlés Frimmel Jakab brusznojlovecei, a 120 koronás Nemzeti Kaszinó jutalomdíjat Nedecy Ferenc honzántói, a 80 koronás Benda-jutalmat Markovics István vágegyházi, Szlusny Emil oláhdubovai, Schich Károly szepestölgyesi és Schwarz Rezső cserpataki tanítóknak szavazta meg, azonkívül husz kiváló tanerő az egyesület dícsérő oklevelét kapta. A közgyűlés még több katolikus és evangélikus hitközségnek szavazott meg magyar énekes- és imakönyveket és elhatározta, hogy Léva városban tartja jövő évi közgyűlést.

Végül felolvassa azokat a sürgönyöket, melyekben egyes notabilitások távolmaradásukat kimentették s a F. M. K. E.-t üdvözölték. Ezek: Gr. Khuen-Héderváry miniszterelnök, Hieronymi, Lukács, Hazai, Székely és Serényi miniszterek, Jeszenszky, Návay, Szabó, Molnár és Bartóky államtitkárok, gr. Csáky Albin főrendiházi és Berzeviczy Albert képviselőházi elnökök, gróf Tisza István és neje, gróf Bathányi Vilmos nyitrai püspök, Angyal József, Münnich Kálmán, Görgey László, Keltz Gyula, Skrovina Mátyás képviselők, gr. Wilczek Frigyes honti főispán, Baross Jusztin trencsényi alispán és még számosan.

Délben az Arany oroszlán szálloda nagyszobájában 300 terítéktől díszebéd volt, melyen Crousz István Nyitra megye főispánja a királyra, Teleky József gróf országgazdálkodási képviselő az egyesület védnökére, József főhercegre, Rudnay Alajos, miniszterelnökre, Czóbor László Érsekújvár közönségére, Miklóscsa Aladár az egyesület elnökére mondott pohárköszöntőt.

*

A díszebédben egy felejthetetlen jelenetnek voltunk tanúi. Egy jelenetnek, melyben méltó elismerését és jutalmazását látjuk azoknak az igaz és

hazafiasszellemtől áthatott tetteknek és cselekedeteknek, melyeket *Beniczky Kálmán* vármegyénk alispánja a nemzetgyűlés érdekében egy emberéleten át gyakorol. Midőn *Czóbor László* szólásra emelkedett, régi magyar szokás-hoz híven alispánunkhoz, mint a hazafias magyar szellem megtestesüléséhez intézte szavait. De alighogy a *Beniczky* nevet kimondta, az egész Felvidék magyarságának küldöttei, mint egy szív, egy lélek, frenetikus tapsviharban, zúgó éljenzésben ünnepezték azt a puritán jellemű férfit, akinek szíve minden dobbanása a magyarság ügyéért ver. Czóbor hiába kísérelte meg, hogy szóhoz juthasson, a tüntetés meg-megújult, úgy hogy csak percek múlva folytathatta gyönyörű beszédét, melyben végül is Érsekújvár közönségét éllette.

Megyei és községi ügyek.

(*) A király köszönete. A császári és apostoli királyi Felsege születésének nyolcvanadik évfordulója alkalmával az ország minden részéről kifejezett szerencsekívánatokért legmagasabb köszönetét fejezte ki az ország lakosságának s annak tudatásával a m. kir. belügyminisztert bízta meg. A legfelsőbb kézirat így szól:

Kedves Gróf Khuen-Héderváry!

Születésem nyolcvanadik évfordulója alkalmából országaim minden részéről számtalan szerencsekívánatot és hit ragaszkodás bizonyítékát vettem, a melyek összes népeiemért egyformán melegen dobogó szívemet mélyen meghalván, igaz örömmel töltötték el és amelyekből újabb erőt merítettem a jövőre is.

Hosszu életem alatt az Égtől nyújtott oltalom és támogatásért mélyen érzett hála-mal forró imáim szállnak fel a Mindenhatóhoz, hogy államaim összes lakossága

A szemében hirtelen fény lobbant föl s melegen beszélt:

— De azután minden úgy lesz, mint régen, amíg Zsuzsika ittthon marad. Mesélni og, mint járták az idegen országokat. Beszélni fog róla is... És egyszer eljön ő is... Kelemen ur is... Tudom, hogy megint eljön. Legalább látni fogjuk...

— Eljön? — rebegte Márta s a fejét lehajtotta.

Zsuzsika ébredezett. A karját kinyújtotta a levegőbe. Édes, egészséges mosoly öntötte el az arcát. Az egész teste remegett a duzzadal öröktől. Felnyitotta szemét. Lelökte magáról a takarót. Kiugrott az ágyból. Megtörtölte a szemét s a Márta nyakába ugrott. Megsókolta.

— Tudom, hogy nem haragszol Márta — szólta nevetve, hirtelen felkapott a székről egy puha, illatos, habkőnyű pongyolát s gyorsan belebujt.

Majd ránevetett a szemé Tildára s hozzátette:

— Tilda se haragszik. Egy kicsit hirtelen, furesán mentem el akkor. De megtörténhetik, hogy még egyszer olyan furesán megyek el. Addig megleszünk vigan egymással... Csak egyre kérlek benneteket, hogy az a gazembert, azt a Keletem nekem ne is említsétek! Pihál Rá se szeretek gondolni.

jának szentelt munkédésentől a jövőben sem vonja meg szent áldását.

Mindenkinek, aki e napokban Rólam szeretettel megemlékezett, szívem mélyéből mondom köszönetet: és megbízom Önt, hogy ezt közhírré tegye.

Kelt Bad-Ischlben, 1910. augusztus 21.

Ferencz József s. k.

Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

(*) A turáni vízmosások. A földmivéleltségügyi m. kir. miniszter a Turán község határában keletkezett Zsathkóvó nevű vízmosás megkötési munkálataira 250 korona további államsegérett engedélyezett. A munkálatok állami szakközeg közbejöttével lesznek végre-hajtandók.

(*) Szabadságolás. Simkó János dr. turócszentmártoni körorvos a folyó évi augusztus hó 25-től szeptember hó 8-ig szabadságot tartott. Távollétében a körorvosi teendőket Petrikovich János dr. és Strauss Adolf dr. fogják ellátni.

(*) Lemondott segédjegyző. — Szitkey János stbnyafurdői segédjegyző, a mosóc—znói járás főszolgabírójának jelentése szerint, állásáról lemondott. Lemondása elfogadott s így a jegyzőségben állás megterjedett. Az állás betöltése iránt legközelebb megtehetőnek a szükséges intézkedések.

(*) Bezárt iskola. A turócszámártoni körorvos jelentése szerint a ruttkai óvoda járó gyermekek közt a samárhurt oly mérvben lépett fel, hogy a betegség továbbterjedésének megakadályozása céljából a gyermekóvónak bezárását hozza javaslatba. Az alispán, mint értesülünk, az óvónak szeptember 15-ig leendő bezárását rendelte el.

(*) A kolera elleni intézkedések. A m. kir. belügyminiszter a következő körrendeletet intézte az összes törvényhatóságokhoz: „Hivatalos közlésekből arról értesültem, hogy Olaszország déli részében a barlettai kertekben számos koleras betegedés, sőt több haláleset is történt. Értesülésem szerint a gyaru az, hogy a betegségét orosz cigányok hurcolták be. F. évi június hó 24-én 86919. szám alatt kelt rendeletem kapcsán ezutal is felhívom (a Cimet), hogy a legszigorúbb felügyelettel legyen arra, hogy a most már az országot Olaszország felől is fenyegető kolera-veszély elhárítása érdekében a 113234/1908. szám alatt kiadott itteni körrendeletben meghagyott intézkedések a vármegye törvényhatóságának területére pontosan és gondosan foganatosíttassanak. Egyben figyelemmel arra, hogy a pestis és kolera elleni védekezés tárgyában Párisban köztött nemzetközi egyezmény beikkeklyezéséről szóló 1909. évi XXI. t.-c. 1. §. I. cím II. fejezet 40. cikke értelmében a kolera fertőzött helyről jövő utasok 5 napi megfigyelésnek vehetők alá, amidőn megjegyzem, hogy a kereskedelemügyi miniszter urat egyidejűleg jelen szám alatt kelt átirattal felkértem arra, hogy haladéknélküli intézkedni szükségesnek aziránt, miszerint az Olaszország kolera fertőzött vidékéről a vármegye törvényhatósága területére utazó egyének érkezését az illetékes vasúti közlegjegyével a címet, valamint az illető közlegjeljáróságával azonnal közöljék, egyszersmind felhívom a Cimet, hogy a most szóban levő utasok egészségi állapotát is öt napon át szigorú orvosi vizsgálattal gondosan ellenőriztesse.

san. Oh, Zsuzsika szép még. Nézd, milyen szép.

Csak az alvó pihegése hallatszott.

Tilda újra beszélni kezdett:

— Milyen kevés is történt azóta. Emlékszem még a szép delutánokra. Milyen zajos volt a mi kis házunk. A kirándulások a tölgyesbe, milyen kedvesek voltak, minden csupa verőfény volt, csupa tavasz. Nekem is mindig jó kedvem volt... Te veled mégis történt azóta valami. Neked mégis urad van.

— Velem sem történt semmi, — Tilda — felelte Márta fojtott hangon, a sirást alig tudta visszafojtani, a hogy folytatta:

— Semmi, semmi sem történt velem.

Tilda ajkain kesért mosoly suhant végig, a fejét lesütötte, hallgatott. Majd lassan fel-emelte a tekintetét Mártára s megszólalt:

— Én férjhez sem mentem... pedig mehettem volna.

Márta hirtelen elsírta magát. Tilda a nyakába borult. Sisogatta a Márta arcát, a mint halála susogta:

— Te is szeretted. Rég tudom. Látod tölem is elvitte... de én belenyugodtam. Ó királynő, míg én... Zsuzsika királynő. Így kellett ennek lenni. Kellott neki, most meg már nem kell.

Zászlószentelés Felsőstubbyán.

— Kiküldött tudósítónktól —

A felsőstubbyai tüzoltóság a folyó hó 20-án áldotta meg újonnan beszerzett díszes zászlóját. A zászlóanyai tisztelet Csaplovics Simonné, a vármegye főispánjának neje tölthette be. Az ünnepélyes aktusnál jelen voltak id. Erdélyi Sándor volt igazságügyi miniszter és családja, Csaplovics Simon főispán, ifj. Erdélyi Sándor országgyűlési képviselő, Zmeskal György Árvavármegye alispánja, s még számosan a Stubnyán furdő vendégek közül. Közönségünk képviseletében megjelent az ünnepélyen Beniczky Kálmán vármegyénk közserzetében álló alispánja, továbbá Csepessányi Sándor tb. főjegyző.

Az ünnepélyes aktusra készülő vendégek Stubnyafurdőről, az Erzsébet lak elől indultak hosszú kocsisorban Felsőstubbyára. A menetet a zászlóanya virágokkal feldíszített kocsija vezette be, kit utjában id. Erdélyi Sándor kísért.

Midőn a menet a község elé érkezett, megszólaltak a tüzoltóalkatya mellett felállított mozsarak, hirdetve a vendégek közeledését. A község bejárata előtt egy tüzoltóklónimény tisztelgett az érkező vendégek előtt, kiknek kocsija innen már csak lépésben haladhatott tovább a felbogozott házak közt fenyőgallyakkal feldíszített utcákon. A főutczán, merre a vendégek voltak elhaladandók, a felső vidék községeinek tüzoltósága, továbbá az ünneplő ruhába öltözött lakosság állt díszes sorfalat, meleg óvációban részesítve az érkező vendégeket.

A templom bejárata előtt felállított díszkapunál a község előjárósága várta a vendégeket s a kocsiról lelépő zászlóanyát Bán Adolf körgyógyzó üdvözölte lundületes szavakkal. Csaplovicsné szívélyesen megköszönve az ünnepélyes fogadtatást, a községbeli fiatal leányok díszes sorfalat a templomba tartott, melynek ajtajánál, virágsokorral kezében, egy kilenc éves leánya magyar beszéddel üdvözölte a főispánját.

E kedves jelenet után a vendégek a templomba vonultak s az ünnepi vacsernyé közben kezdetét vette a szentelési aktus. A zászló megáldása után Holbay Lajos plébános gyönyörű német beszédben méltatta a zászló jelentőségét.

A tartalmas és rendkívül lendületes beszéd után a közönség a már megáldott zászló alatt felvonult az ez alkalomból fényesen feldíszített tüzoltóóranyához, ahol ismét Bán Adolf üdvözölte a zászlóanyát mint a községi tüzoltó egyesület elnöke s felkérte őt, hogy a szögbeverés sorrendjét nyissa meg.

A főispánné a tüzoltósághoz intézett lelkes szavai közben eleget tesz a kérelemnek s kalapáccstüéseinek elhangzása után egymás

után lépnek az asztalhoz azok, kiket a felsőstubbyai tüzoltó-egyesület e kiváló alkalomból, a nevükkel felkiesztett zászlószegek ünnepélyes beverésére felkért és megtisztelt.

A szögbeverési aktus befejeztével a zászlóanya igen szép és lelkes szavak kíséretében adja át a zászlót a tüzoltóegyesületnek, melynek nevében az elnök mond köszönetet azért a kinttettő szíveségért, mellyel a nagy fáradtsággal járó, de nemes tisztet vállalni kegyes volt.

Az ünnepély befejezésével a tüzoltóság, élén a már felszentelt zászlóval, díszmenetben felvonult a zászlóanya és a vendégek előtt. A díszmenet után a főispánné kíséretével együtt Guitmann Gyula dr. köröroros vendég-látó házához vonult, hol élve az alkalommal, a község képviselőtestülete tisztelgett a vármegye főispánjánál.

A községek tüzoltóságai ezalatt zeneszóval végigjárták a községet s elvegytülve a lakossággal, vigadtak a részükre megterített asztalok mellett.

Az ünnepély és zászló költségeihez adománnyal járultak hozzá:

Csaplovics Simonné 200 kor.; Csaplovics Simon 100 kor.; Árva vármegye közönsége, Körmezbánya város 50—50 kor.; dr. Lax Adolf, Stubnyafurdő tüzoltóság, Glesinger I. Ph. cég 30—30 kor.; dr. Guitman Gyula 25 kor.; Justh Ferenc, Beniczky Kálmán, Holbay Lajos, dr. Messinger Mór, Stubnyafurdő közönsége, Háji tüzoltóság, Felsőstubbya község közönsége 20—20 kor.; Janovják Károly 15 kor.; Justh György, id. Erdélyi Sándor, dr. Beniczky Ákos, dr. Lenesó János, dr. Boleman János, dr. Künsztler Károly, Csepessányi Sándor, dr. Milch Gyula, Róth Emil, Zathureczky Imre, Skrbek Károly, Zorkóczy Tivadar, Bán Adolf, Bán László, Felsőstubbyai tüzoltóság, Szklenői tüzoltóság, Alsóturceski tüzoltóság, Alsóturceski tüzoltóság, Szklenő község közönsége, Felsőturcesk község közönsége, Alsóturcesk község közönsége, Alsótubbya község közönsége 10—10 k. Dávid Gyula 6 kor. Körmezei tüzoltóság, Csremsnoói tüzoltóság 5—5 kor.

Ez alkalommal több felsőstubbyai polgár által aláírt panaszos levelet is kaptunk, melyben szemére hányják az ünnepély rendezőinek, hogy azokat, akik tulajdonképen a felsőstubbyai tüzoltó egyesületet megteremtették, akik a díszel felszentelt zászló költségeit összegyűjtötték, a 20-án lefolyt ünnepségeknél teljesen mellőzték. A legelső alapítók zászlószeget sem kaptak! Ha megtörtént s ha a panasznak alapja van, ez mindenestre nagy hiba s ennek odiuma azokra esik, kik ily ünnepségek rendezésénél nem jártak el kellő tapintattal és a szükséges körültekintéssel.

HIREK.

— Személyi hírek. Jeszenszky Sándor miniszterelnökségi államtitkár a mult két ünnepet családja körében Stubnyafurdőn töltötte, ahonnan csak hétfőn tért vissza Budapestre. — Boldis Ignác felső kereskedelmi iskolai igazgató a mult héten visszaérkezett Reichenhallból s az állami iskolák ügyeinek vezetését átvette.

— Kinevezés. A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter Boldis Dezső drt, vármegyénk tiszteletbeli szolgabíróját a baranyavármegyei tanfelügyelőséghez segédtanfelügyelővé nevezte ki.

— Esküvő. f. hó 27-én Bokosy Endre pápai főgymnáziumi tanár a helybeli rk. templomban oltárhoz vezette Akantisz Ilonkát. Az esküvőn az új házastársak nagyszámú rokonai együtt voltak.

— Templomszentelés. A rutikai izraelita hitközség a jövő hó 4-én avatja fel újonnan épített díszes templomát a következő ünnepségek keretében. 1. Délután 2 órakor: diszközgyűlés. 2. Délután 2 és fél órakor: felvonulás a régi imaházhoz. 3. Bucsuzó-beszéd. 4. Délután 3 órakor: a Tórák átvitele az új templomhoz. 5. Méltóságos Csaplovics Simon főispán ur felkérése a templom kinyitására. 6. A templomba való bevonulás a tórákkal. 7. Tórák elhelyezése a frigyaládba. 8. Megnyitó-ima. 9. Avató-beszéd. Tartja: Dr. Weiszkopf Arthur tisztmártoni főrabbi. 10. A 84. zsoltár éneklése. 11. Az örök mécses meggyújtása beszéd kíséretében. Tartja: Schwarz Miksa rabbi. 12. Imá a királyért és hazáért. 13. Hymnus. 14. Este 7 órakor: diszvacsera a „Polgári Társaság” helyiségeiben. A diszvacserán egy teríték 5 korona. A részvételt kérjük folyó év augusztus hó 28-ig bezárólag a rendezőség elnökénél Klein Ferenc úrnál bejelenteni.

— Football mérkőzés. A turócsmártoni Sport Egylet football csapata ma délután Zsolnára rándul, hogy az ottani Tornaklub footballcsapatával összemérje erejét. A fiataliságot nagyobb érdeklődő publikum kíséri utjában.

— Dr. Boldis Dezső és Koschätzky Rezső fiszteletré abból az alkalomból, hogy körtünkbeli távoznak barátaik f. hó 29-én este 8 órakor bucsuvasorát rendeznek a magyar kaszinó helyiségeiben. Jelenkezni lehet a szerkesztőségénél.

— Utazás a vonat kerekéi közt. Mojzes György 13 éves, Kekere József 11 éves gyermekek a folyó hó 23-án a losonezi állomáson alábujtak a Ruttkára reggel fél 5 órakor érkező személyvonat féktengelyére s így a féken ülve majdnem 6 órán át utaztak a robogó vonaton. Ruttkán nyomban észrevették a személyvonat vakmerő utasait s miután a kooi alól kicsalogatták őket átadták

SIRKÖVEK

Nagy választékban!
Kitűnő minőségben!
Jutányos árakban!

SVEHLA JÁNOS

BUTORARUHAZA, TEMETKEZÉSI
VALLALATA ÉS SIRKÖRAKTARA

TURÓCZSZENTMÁRTON

Szolid és figyelmes kiszolgálás!

Valódi mahagoni és pallisander háló- és ebédli szobabutorok. A legkifűnőbb minőségű cseresznye-, fűggy- és cserfa stb. matt és polírtorus butorok. Saját készítésű masszív szoba- és konyhabutorok. Szőnyegek, függönyök, szabadiszek stb. tulhalmozott raktár miatt beszerzési áron

az állomáson szolgálatot teljesítő csendőrségek. A csendőrség, vallatára fogta a vakmerő utasokat, kik odanyilatkoztak, hogy Ruttkán él valami nagybátyjuk s őt akarták meglátogatni. A csendőrség azonban kislúttette, hogy semmiféle rokoni összeköttetéseik Ruttkán nincsenek. Miután a kis kalandosoknak egy fillérjuk sem volt, átkisérték őket a turóczzsentszentmártoni főszofigabíró hivatalhoz, a honnét azután toloncuton haza expedálták a kis utasokat.

— Színész et. Szabados László szintársulata, a jövő hó elsején kezdi meg itteni működését. Mint Szabadostól közvetlen értesültünk, társulatához a legjobb erőket szerződtette, s így alapos reményünk lehet, hogy a bekövetkező színjárád, minden tekintetben kifogja elégtenteni a publikum ízlését. A bérletek gyűjtésével *Jezsenszky* titkár bizatott meg.

— Koldusan tért vissza. *Neuschel* József turóczzsentszentmártoni lakos, néhány év előtt itt hagyva családját, kiment Amerikába. Az ép, erős embert a mult hétén hozták vissza a tengerentúlról, hol az erős munkában teljesen megvakult.

— Megvannak a ruttkai betörők. Mult vasárnapi számunkban megírtuk, hogy *Rund* Henrik ruttkai vendéglőjébe betörték s pénzeszekrényét 1312 korona készpénzzel és 20509 korona értékpapir tartalommal ellopták, de felfesíteni nem tudták. A ruttkai csendőrség a tetteseket *Gospodárszky* Vilmos és *Bartók* Pál csavargók személyében kinyomozták és letartóztatva átkisérték őket a beszercezbányai kir. ügyésszéghez.

— Cukor répa termelés. Olvasóink de különösen gazdáink figyelmét felhívjuk a közgazdasági rovatban közreadott *Cukorrépa termelés* című cikkünkre.

— Duhaj csavargó. *Hitsek* József andrástyalai illetőségű csavargó a mult héten valamiért összeszóalkozott *Hoffmann* Gyula ruttkai lakos kereskedővel s dühében beverte az üzlet nagy üvegabláját. A duhaj legényt a csendőrség letartóztatta. A kereskedő kára 400 korona.

— Megdézsmált vasuti kocsit. A mult hétén ismeretlen tettesek a ruttkai vasuti állomáson felnyitották egy ott vesztéglő leólmózott vasuti kocsit s elloptak három vég vásznat, melyek közül kettő piros, egy pedig csikós volt. A betörőket nyomozza a csendőrség.

— Cigánygarázdálkodás. Az elmult hétén ismét több helyen dézsmáltak meg a baromfi állományt. Hét helyen loptak el nagyobb mennyiségű baromfit. Az összes lopásokat *Gregor* Berkó András, *Berkó* Paulina és *Cziczko* Mária jahodniki cigányok követték el.

— Hűtlen cseléd. *Jopek* Mária jablunkai illetőségű cselédeleány gazdájától, *Koch* Armin priekopai koresmárostól több ezüst holmi eltulajdonítása után megszökött. Koch azonnal rájött a lopásra s cselédjét feljelentette a csendőrségnél. A leányt letartóztatták s az esetet bejelentették az ügyésszégnél.

— A közönség bizalma. Most egy időben három olyan tárgysorsjátékot rendeznek az országban, melynek nyerelemény tárgyait, a pompás briliáns ékszereket arany és ezüsttárgyakat a *Löv* Sándor ékszerész cég szolgáltatja (Budapest, József-körut 81.) Ezt a nagy bizalmat a jóhírű cégnek, kiváló árúval, pompás ízlésével és szolid árúval

sikerült elérnie. *Löv* Sándor üzletének be rendezése, kirakata valóságos kiállítás számba megy s Szent István ünnepeén tómerdek vidéki tekintette megszerzette nála ékszer-szükségletét.

— Meggondatlanság áldozata. *Stanczel* József turáni lakos igen sokat szenvedett fogfájásában, végre nagy nehezen rászánta magát, hogy fájós fogait kihuzatja. A szerencsétlen ember azonban nem ment fogorvoshoz, hanem egy községbeli kuruzslóhoz, *Hnyiliczky* Jánoshoz. Ez ki is huzta huzta a fogakat, de ugy, hogy azóta a *Stanczel* fogina folytonosan gennyed s rettenetes kínokat áll ki. Vérmérgezést kapott. *Stanczelt* beszállították a kórházba. A kuruzslót a csendőrség feljelentette az ügyésszégnél.

— Meghalt hozzátartozói iránt mindenki van oly kegyelettel, hogy sirkövet állít emlékére. A mai nehéz megélhetési viszonyok között azonban jól meg kell gondolnunk, hol vehetjük olesóbban a sirkövet. Olvasóinkat megkíméljük a sok fáradságos kutatástól és ajánlatkérésről, midőn felhívjuk figyelmüket a jóhírű *Steiner Lajos* cégre Turóczzsentszentmártonban, kihez mindenki bizalommal fordulhat, mert a legogyszerűbb, valamint a legművésziesebb síremlékek igazán olesó áron csak nála kaphatók.

— Lopás. *Malina* Jánosné születtett *Flak* Zsuzsanna pribóczyi lakosné panaszt emelt az ottani csendőrségnél, hogy zárt ládájából ismeretlen tettes egy 578 korona 26 fillérről szóló takarékpénztári könyvecséket ellopott s azt egyik helybeli takarékpénztárnál beváltotta. A csendőrség ez ügyben nyomozni is kezdett, miután azonban időközben a panaszos feljelentését visszavonta, a további nyomozást abban hagyta. A nyomozás számai ugyanis oly irányba terelődtek, hogy a kárvalott egyik közeli ismerőse lett volna kompromittálva s így a károsult inkább lemondott minden további lépés megtételéről.

Fontos!

Sirkővásárlók figyelmébe!

Kitört a nagy sziléziai munkássztrájk s ezért a sziléziai raktáron levő összes készletben lévő áruk, mint sirkövek, sirkeresztek, obeliszekek f. é. augusztus hó 27-ig bezárólag, beszerzési áron alul eladhatnak. — Kiki tehát igyekezze, ha szüksége van sirkőre, prima és olesó árut kizárólagosan alanti jóhírű nevű cégnél fenti időn belül beszerezni.

Steiner Lajos sarkőüzlete

Turóczzsentszentmártonban, főutca. Óriási választék a legfinomabb márvány, gránit, sienit sarkövekben. Már 40—3000 koronáig terjedő árakban kaphatók! — Az összes kőfaragomunkák és javítások elvállaltatnak. Szolid kiszolgálás!

— Borhegyi lithiumos borviz kiváló nedvhajtó. Sziklából fakadó gyógyászványviz. Főrakítár Mihalusz János fűszer, csemege és ásványvizkereskedő Zsolna.

— Egy nap számos szerencsés lennége. *Fontani* Mihály tótrónai lakos, napzsávos szeszakít vágott egyik tótrónai gazdával. A szerencsétlen ember ugy látszik egy kissé felöntött a garatra, mert a gépet oly vigyázatlanul kezelte, hogy etetés közben keze a kécs alá került, mely azután keze fejét beleszelle. Fontánit súlyos sebével ellátották a helybeli kórházba.

— 1000—2000 korona mellékjövedelemre tehet szert könnyű, vagy bárminő más cikk eladásával foglalkozó oly helyi úgynök, ki a fogyasztó közönséget direkt látogatja, ha hajlandó egy könnyen elhelyezhető téli cikknek a város, esetleg a megye területén való eladását vállalni. Közlelebbit írásban vagy személyesen *Mayer Jenő* és *Béla* cégnél, Debreczen, Piac-utca 33.

ISKOLAI ÜGYEK.

Női kereskedelmi tanfolyam Turóczzsentszentmártonban. A turóczzsentszentmártoni állami felső kereskedelmi iskolával kapcsolatosan folyó évi szeptember hó 10-én női kereskedelmi tanfolyam nyílik meg.

A női kereskedelmi tanfolyamok célja: azon kereskedelmi szak- és irodai főbb ismeretek, valamint gyakorlati ügyességek elsajátítása, amelyekre az életben a nőknek akár mint könnyűvívőknek, pénztárnokoknak, levelezőknek s egyéb üzleti alkalmazottaknak, akár mint a család tagjainak, pl. az üzletben az apa vagy férj helyettesítése alkalmából, vagy a háztartásban szükségesek van. A tanítás 10 hónapig tart s tannyelve magyar. A női kereskedelmi tanfolyamba oly növendékek vétetnek fel, kik a polgári vagy felsőbb leányiskola és leánygimnázium negyedik — vagy a felső leányiskola második osztályát sikerrel végezték, avagy megfelelő előképzettségüket a magyar nyelvből, számtanból és földrajzból felvételi vizsgálatlal igazolják. Egész évi tandíj: 100 korona, melynek első fele a beírásnál, második fele február hó 1-én fizetendő. Beírásí díj: 10 korona. A beírásokat folyó évi szeptember hó 5—8. napjain tartjuk meg. A beírásnál minden tanuló személyesen jelenik meg és bemutatja iskolai és születési bizonyítványát.

Beírások a turóczzsentszentmártoni áll. felső kereskedelmi iskolába. A turóczzsentszentmártoni áll. felső kereskedelmi iskolában a folytatálagos beírások szeptember hó 1—3-án d. e. 8—12-ig tartatnak meg. Miután pedig a szabályszerint létszámon (40 tanuló osztályonként) felül a tanulók fel nem vehetők, hogy a Turóczzsentszentmártonban lakó szülők fiaí ki ne szoruljanak, az igazgatóság kivételosen augusztus hó 31-én, d. u. 3—5-ig kizárólag csak a helyben lakók számára fog tartani beírásokat. Egész évi tandíj: 100 kor. beírásí díj: 10 kor. Az igazgatóság.

Beírások a turóczzsentszentmártoni áll. polgári fiú és leányiskolába. A beírások szeptember hó 1—3-áig, d. e. 8—1-ig d. u. 2—4-ig tartatnak meg. Szeptember hó 3-án d. u. 2 órakor lesznek a felvételi, illetleg tantervkülönböztetű vizsgálatok. Tanérmegnyitás szeptember hó 5-én,

d. e. 8 órakor, a rendes tanítások pedig szeptember hó 6-án kezdődnek. Az igazságosság.

— Beiratások. A turóczi-szentmártoni áll. elemi iskolánál és kisedővónál, valamint a jahodniki áll. elemi iskolánál az 1910—11. tanévi beiratások f. é. szeptember hó 1. 2. és 3-án reggel 8—12-ig, d. u. 2—4-ig lesznek megtartva. Az áll. elemi iskolánál a beiratási díj 50 fillér, mely alól a szegény szülők gyermekei felmentettek. Az áll. ovodánál a tandíj 8—korona, beiratási díj 1 korona. Az ovodánál a szegény szülők gyermekei tandíjmentesek. Az áll. elemi iskola szegénysorsu tanulói ingyen [tankönyvet kapnak.

Borhegyi-BORVIZ
A LEGOLCSÓBB LITHION TARTALMU SZIKLABÓI FÁHÁDÓ TERMÉSZETES ÁSVÁNYVIZ.

KÖZGAZDASÁG.

Felhívás a t. c. gazdaközönséghez! Termeljünk cukorrépat!

Évről-évre különféle terhek ólomsúlyként nehezednek a gazda vállaira; a rossz időjárás a felvidék főterményének — a krumplinak — különféle betegségek folytán nem sikeres természeti és a gazdát arra utalják, hogy főleg Turóczban, ahol a kalászos vetemények termése is sokszor bizonytalan, oly kapás növénytermelését honosítsa meg, mely a vidék talánjának és klimatikus viszonyainak megfelelően; ez egyedül a cukorrépa, melynek tenyészideje a turóci klímának annál inkább is megfelel, amennyiben vetése május hó közepétől végéig eszközölhető, ritkítása, (kiegyelése), kapálása és tejlései ideje pedig teljes beéréséig szeptember 15-től 30-ig tart és rendes művelésénél a gazdának *budsa hasznót biztosítana.*

Kivánatos lenne a turóczmezei gazdaknál is, ha visszhangra találnának azon ország-szerte hirdotett mozgalomnak a hullámai, melyek a gazdálkodásnak racionálisabbá és intenzívebbé tételét célozzák. Régi bűntét vedli le a magyar gazdátársadalom, amidőn az egyoldalú gazdálkodási rendszerrel szakítva ráter a belterjesebb gazdasági módszer alkalmazására és az ipari növények természetét títzi ki magának feladatát.

Alulírott „Selypi Cukorgyár R. T.” egy nagyjelentőségű közgazdasági akcióit véltünk azzal elérni, ha a megye területének alkalmas — a vasuti vonalhoz közelfekvő — részlein a cukorrépa termelését bevezetjük.

Ennek annál is inkább célirányos tudatában vagyunk és biztos sikert remélünk elérhetni, mivel az itteni viszonyok és a talaj-minőségek tanulmányozása végett kiküldött és hetek óta itt tartózkodó Jaulusz J. János főfelügyelőnk a talajt és a climát cukorrépa-termésre kiválóan alkalmasnak találta, az

eszmét a megye gazdaközönségének javarésze életképesnek tartja s maga a megyei Gazd. Egyesület is magáérvá tette.

Nagy szolgálatot véltünk a t. c. gazdaközönségnek a répatermelés bevezetésével tenni, már azért is, mivel a répából levágandó répafajok nemcsak takarmányozási, hanem szeszgyártási célokra is kiválóan alkalmazhatók.

A gyár a répat az illető termelő gazdaság legközelebb fekvő vasuti állomásán kedvező árban és feltételekkel venné át.

Megbizottunk szeptember hónap közepéig Turóczszentmártonban a „Dom” szállóúban tartózkodik, ki az érdeklődőknek felvilágosítással készséggel szolgál.

Szeptember hó közepén Turóczszentmártonban megtartandó és kellő időben a t. c. gazdaközönség tudomására hozandó értekezleten örömmel látjuk t. Cimedet, mely alkalommal a már nagyszámban szerződött uróczmezei gazdákhoz kérjük szives csatkozását.

Hazaíui üdvözzellet
Selypi Cukorgyár R. T.

(§) Az egerek pusztítása. Turóczszentmárton község előljárósága felkérte a vármegye alispáni hivatalát, hogy tekintettel a rendkívül elszaporodott mezei egerekre, azok irtását kötelezőleg rendelje el. Az alispán, mint értesültünk, már meg is tette a szükséges intézkedéseket acélból, hogy a kőszégek a szükséges mérgező anyagot beszerezzék s mindent elkövessenek, hogy az őszi vetést fenyegető egérsereget valamiképp kipusztítsák.

(§) Visszaélések a lipitói sajt forgalombahozatala körül. A m. kir. földművelésügyi miniszter a hozzá érkezett panaszoktól indítva elhatározta, hogy a sajt gyártását saját szakközveivel ellenőrizteti. Vármegyénk alispánját már értesítette is, hogy a sajtelőállítását kapcsolatos kérdések tanulmányozásával megbizta Steinecker Ferenc miniszteri titkárt és Weiser István kir. fővegyésszt. A miniszter kiküldöttéi már legközelebb megérkeznek vármegyénkbe.

(§) Gyümölcs-szállítók figyelemébe. A vakok temesvári foglalkoztató-intézete, mint értesültünk, igen olcsó árban készít gyümölcs-szállító kosarakat és ezen ipari készítményekből állandó nagy raktárt tart fenn. Az intézet első rendű humánus célokat szolgál, melyet előmozdítani emberbaráti cselekedet, miért a közönségnek a

szállító kosarak beszerzésénél az intézetet szives jóakarataiba ajánljuk. Az intézet jutányosan árajánlással szolgál mindenkinek, aké eziránt oda fordul.

Felelős szerkesztő: Dugovich Titus.
Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár.
Kiadótulajdonos: Moskóczi Ferencné.

EREDETI „CHRISTOPH”
benzin szivógáz-motorok, lokomobilok és NYERSOLAJ-MOTOROK
ma az első helyen állanak.
A „CHRISTOPH” név garancia.
75 éves kísérletek és tapasztalatok eredménye.
Kérjen árjegyzékét
DÉNES B. — motorszpecialista cégtől —
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 15.

Fényképészeti gépek és az összes kellékek
kitünő minőségben és olcsó árakon

Moskóczi Ferencné
könyv- és papirkereskedésében Turóczszentmártonban kaphatók.

Országszerte hire járja:
A „Keil-Lakk”-nak nincsen párja,
Pompás fényben a padló
„Keil-Lakk” amellet olcsó.
Aki egyszer ilyet használ,
Többet mást nem tőr a háznál.
Ajtó, mosdó, ablakpárkány
Oly fehér lesz mint a márvány,
Ha „fehér Keil-Lakk”-ot veszünk,
S vele mindent jól befestünk.

Konyhabutor, asztal, szék,
Itt van „Keil-Lakk”, azurkék,
Kertibutorit fessünk zöldre,
Gyermekeknek öröme.
„Keil-Lakk”-ból van minden szín,
Kék, piros, zöld-rozmarin.
Szóval: ház vagy nyárilak,
Mindig legyen ott „Keil-Lakk”!

Mindenkor kaphatók: **WIX MIKSA** cégnél Turóczszentmárton.

Liptószentmiklós:
Schavernoch G.

Rózsahegy:
Cajka és Houdek.

Aki jó fényképet, vagy hű nagyítást akar. az forduljon **HEGEDŰS I.** fényképészhez Turóczszentmártonban, (Moskóczi ház), ki kívánatra vidékre is megy.

Kocsikasokat mérték után készít a „Viktória“ kosáripár Turóczszentmárton. (Holländer-féle ház.)

Akar nősülni? Hölgyektől (ezek között törvénytelen gyermekekkel, testi hibával stb.) 5—500,000 kor. **vagyonnal** fel vagyunk hatalmazva megfélelő férjet keresni. Csakis urak (ha vagyon nélküliek is), akiknek komoly szándékuk van és **gyors házassághoz** akadály nincsen, irjanak a következő címre: **L. Schlesinger, Berlin 18.** (Deutschland).

MINDENNYT NAPRÓL!

JOL JAR
HÁ VALÓDI
PALMA KAUCSUK SÁROK
VAN CIPŐJÉN

ROSSZUL JAR
HÁ NEMŰVELA
VÉDJEGYRE
! TESSÉK KIPRÓBÁLNI!

OSTRAVA
KOPRIVNICE
PRAHA
BRNO
VÍD
KOPRIVNICE
PRAHA
OSTRAVA

A fogak közt maradt ételmaradékok szétbomlásából minden ember szájában főként az éjjeli alvás alatt savak és rothadási mikrobumok keletkeznek. melyek a fogakat megtámadják. — Ezek okozzák a fogszuvasodást, a szájbüzt és a kínos fogfájást. Semmiféle fogtisztítószert meg nem szüntetni ezen bajokat oly biztosan, mint a Sztraka Menthol-fogszappan. — Gyógyszertárakban és drogériákban ára 1 kor. 3 drbt 3 koronáért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész Mohol. Kapható: **Topeczer Sándor** gyógyszerész-Turóczszentmártonban.

Legalább 3 középiskolai osztályt végzett jó házból való fiuk

nyomdásztanulóku

felvételnek

a Turóczszentmártoni Magyar Nyomdában.

Őszi trágyázás!

Valódi

védjegyi

Thomassalack

a legjobb és legolesőbb foszforsavas műtrágya!

Csak valódi zsákban eredeti van

akkor ha ilyen van és ólomzár rajta.

Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva.

Óvakodjunk a hamisításoktól.

KALMAR VILMOS

a Thomasphosphatfabriken, Berlin vezérképviselője

Bndapest, VI. Andrassy-ut 49.

Képviselőség és raktár: **Freiberger Sándor, Zsolna.**

Vadon termő, hegyi gyümölcsből készült, legfinomabb zamatu

málnaszörpöt

5 kilós bádogdobozokban 7 koronáért bérmentve szállít

GAZDIK JÁNOS

gyógyszerész Kőrömczbányán.

Hirdetéseket

felvesz a kiadóhivatal.

Óvás!

Aki varrógépet akar vásárolni, ne befolyásoltassa magát olyan hirdetések által, amelyeknek az a céljuk, hogy

SINGER

név alatt használt vagy régebb rendszerű gépeket hozzanak forgalomba. Inkább azt vegye figyelembe, hogy varrógépeinket nem viszontelárusítók útján, hanem saját üzlethelyiségünkben közvetlenül adjuk el a közönségnek.

Csak oly üzletekben, melyek ezen címmel vannak ellátva

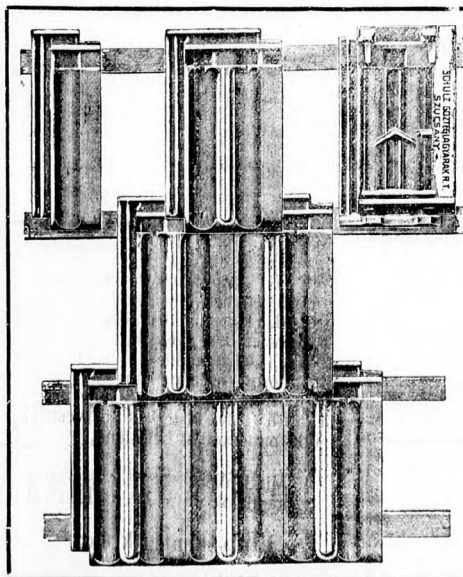

szervezhető be Eredeti SINGER varrógépek

SINGER Co.

varrógép részvénytársaság

Turóczszentmárton, Léva, Pozsony, Besztercebánya, Selmecebánya, Rózsahegy, Zsolna, Alsókubin.

Schulz Gőztéglagyárak

Részvénytársasága

Szucsány (Ks.-Od. vasút) és Turóczszentmárton gőztéglagyárai

szállítanak:

Francia kettőshornyolt-, hornyolt- és hődfarku fedélserepet, alagsóveket, nyersfalazati és idomtéglaikat vízhatlan, fagyellenálló, egyenletes minőségben. Minden iparágnak megfelelő csamotte és tűzálló téglákat.

Építési vállalata

szerkeszt és épít: minden alaku gyári kéményeket, kazánfalazásokat és tüzelési berendezéseket jótállás mellett.

Központi iroda: **Szucsány-Elárusítóhely Turóczszentmártonban SCHULZ LIPÓT** cégnél.